

Toplum ve Hekim Yayın Kurulu'ndan

"Bu ülkede yaşayan insanların çoğunluğunun, bir gecede, cebindeki parasının, yüzde 40'ı yok oldu." Son günlerde yaşanan krizin en özet ifadesi bu herhalde. Bu sürece, Cumhurbaşkanı-Başbakan-MGK krizi ile maskelenmeye çalışılan, ama 18 Nisan 1999 tarihinden itibaren süren bir uygulamanın tutarlı bir parçası demek daha doğru olsa gerek. 1999 Temmuz'unda yaşanan büyük tepkiye karşın-üstelik 17 Ağustos'un kanını da görmezden gelerek-tahkim yasasını geçirmekle, bu ülkede emeği ile geçinenlerin değil, IMF ve çıkarları IMF ile uyumlu bir avuç rantiyenin hükümeti olmayı tercih etmiş olan yöneticiler, adım adım krizi ördüler. Bu krize karşı oluşacak/oluşan tepkilerin boyutunu da 1 Aralık 2000'de gördüler. 19 Aralık'ta ise, cezaevi operasyonu bahanesi ile toplumsal muhalefeti sindirerek, 19 Şubat krizinin yolunu temizlediler. TTB ve Emek Platformu, yıllardır ceplerine uzanan ellerin yaşamlarını nasıl kararttığını görerek, ekonomik hakları için seslerini yükseltirken, bir gecede elde olanın da eridiğini gördüler. Bugün temel sorun, ülkede emeği ile geçinenlerin, ceplerine pervasızca el uzatan IMF ve onun bu ülkedeki "partnerleri" arasındadır. TTB de, diğer emek örgütleri de, bundan böyle yapacaklarını bu gerçek üzerine oturtmak zorundadır.

Kriz yıllardır var. Çalışanların yaşamında, işyerinde, evinde, sokakta. Bizim alanımızdan örnek verecek olursak, yaklaşık 20 yıl önce 1000-1200 dolar olan ortalama hekim gelirleri, son gelişme ile birlikte 300-400 dolara geriledi. Moda deyimi ile küreselleşme diye ifade edilen süreç, etkilerini öyle ya da böyle göstermeye başladı. Sorun küreselleşme ise, bunun 1980 öncesi sınırlı da olsa var olan emekçi/toplumsal kazanımların/hakların tümüne-sağlık dahil-dünya ölçeğinde bir saldırı olduğunu yaşayarak öğreniyoruz/biliyoruz. Ekonomik/toplumsal eşitsizliklerin artışı, yoksulluğun yaygınlaşması, işsizliğin yükselmesi hem doğrudan toplumsal dokuyu bozan, hem de sağlık alanına olumsuz çıktı yaratan küreselleşme hediyeleri. Bir yandan ülkeler arası eşitsizlikler artarken, diğer yandan ülke içinde toplumsal eşitsizlikler derinleşiyor. Giderek 1960-80 yılları döneminde artan sınırlı dayanışmanın dağıldığı ve toplumu bir arada tutan sivaların parçalandığı bir ortama gidildiği söylenebilir. Bunun bize çıktısı ne? Sağlıkta eşitsizlikler artmakta; kır-kent, doğu-batı, toplumsal sınıf ve gelire bağlı eşitsizlikler... Hekimlik yapılması zorlaşıyor, sağlık hizmetinin kapsamı daralıyor. Bir yandan tıp bilimi ve teknolojisi inanılmaz bir hızla yükselirken, bu olanaklardan yararlananların oranı giderek düşüyor.

Daha "makro" düzeyde bakarsak, küreselleşme demek, artık hükümetlerin "borcumuz çok, rekabet için sosyal harcamalar engel oluyor, sağlığa ve sosyal alanlara daha fazla ayıracak paramız yok, sağlık, vb. istiyorsanız bedelini ödeyin" demesi anlamına geliyor. "Kaynak yok kardeşim"; her şeyin özeti bu. Kaynak yoksa, bu insanlar nereden hizmet alacak, nasıl? "Vergi-mergi hak getire, bütçe de yetersiz, bir sigorta kurumu olabilir + kamu sağlık hizmetlerine para ayırmak zor, nasıl devlet okullarını işletmek velilerin sırtından oluyorsa, sağlık kurumlarında da aynısı yapılsın; döner sermaye, cepten ödeme, özel sigorta, vb. + üstelik devlet işletmeleri de hantal, doğru yönetilmiyor; bak özel sektöre nasıl işler tıkr tıkr gidiyor, çalışanla çalışmayanı nasıl ayırıyorlar; devlet işletmelerini niye özel sektör gibi yönetmiyoruz?". İşte, küreselleşmenin sağlık çözümü böyle. Toplumun derdi sağlıklı bir ortamda yaşam sürdürmenin giderek zorlaşması, ek olarak da bu sağlıksız ortamda gelişen sağlık sorunlarını gidermek amacı ile oluşturulan kamu sağlık hizmetlerinden yararlanmasının zorlaşması. Ama, onlara ne öneriliyor? Ceplerinden daha fazla para harcayarak yararlanabilecekleri, özel sektör gibi işleyecek (?) sağlık kurumları.

Böyle bir ortamda, kamuculuk başlığı ile, bu kavramı savunanların en hafifi ile "dinozor" olarak nitelendirildiği bir dönemde, inadına bir sayı hazırladık. Hiç de laf olsun diye değil, inandığımız için. İnanıyoruz ki, bu toplumda emeği ile geçinenlerin emeklerinin karşılığını alması, kamusal bir ekonomi zemininde, kamusal -sağlık dahil- hizmetlerin yine kamusal bir denetimle sunulması başlığında gelecektir!

Dosya yazılarımızın yanında, Semih Baskan, Kürşat Yıldız, Osman Şadi Yenen, Cem Terzi, Ersin Yarış ve Zafer Kars arkadaşlarımız Tıpta Uzmanlık Eğitimi'nin ülkemizde ve TTB'de yaşanan süreci ile bu sürecin çeşitli bileşenlerini zengin gözlemlerini de katarak bizlere aktarıyorlar. "TTB Önceliklerini Tartışıyor" başlığı altındaki tartışma yazılarımız devam ediyor, katılımınızı bekliyoruz. Sayımızın son yazısı sağlık ocaklarında sunulan hizmeti değerlendiren Kemal M. Hisar tarafından yapılmış bir araştırma. İki bin yılında yayınlamış olduğumuz yazılara daha kolay ulaşmanızı sağlayacağını düşündüğümüz Dizin'i de yine bu sayıda sizlere sunuyoruz.

224 sayılı Yasa'nın kabulünden sonra her yıl toplanıp, değerlendirme yapması gerekirken yalnızca iki defa toplanmış olan Sosyalleştirme Genel Kurulu, TTB tarafından 26-27 Mayıs 2001 tarihinde toplantıya çağırıldı. Sağlık hizmetlerini kamusal alanda sunan ve yararlananların katkı ve katılımını bekliyoruz. Sağlıklı toplumsal yaşantı için sağlık hizmetlerinin yeniden kamusal sunumu ile başlayalım...